

Dosarul nr. 2ra-159/23
2-21082559-01-2ra-28012023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (jud.: N. Lupașcu)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud.: N. Budăi, I. Dutca, D. Băbălău)

Î N C H E I E R E

24 ianuarie 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componență:
Președinte, judecător
Judecători

Aliona Miron
Diana Stănilă
Oxana Parfeni
Aliona Donos
Ion Malanciuc

examinând recursul declarat de Ministerul Justiției,
în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Badicico Petru împotriva Ministerului Justiției, Administrația Națională a Penitenciarelor, intervenient accesoriu Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, cu privire la constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 8 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și repararea prejudiciului moral,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2022 , prin care a fost admis apelul declarat de Badicico Petru, casată hotărârea din 23 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii

c o n s t a t ă :

La 01 iunie 2021, Badicico Petru a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerul Justiției, Administrația Națională a Penitenciarelor privind constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 8 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și repararea prejudiciului moral.

În motivare, a invocat că prin decizia din 18 aprilie 2019 a administrației Izolatorului de Urmărire Penală nr. 13 mun. Chișinău, a fost sancționat disciplinar prin „Suspendarea dreptului la întrevvedere de scurtă și lungă durată pe un termen de 3 luni”.

La 24 aprilie 2019, fiind deținut în Izolatorul de Urmărire Penală nr. 13 mun. Chișinău, reclamantul a depus plângere în adresa Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, prin care a solicitat anularea sancțiunii disciplinare din 18 aprilie 2019, emisă de administrația Izolatorului de Urmărire Penală nr. 13 mun. Chișinău “Cu privire la suspendarea dreptului la întrevvedere de scurtă și lungă durată pe un termen de 3 luni”.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 23 septembrie 2019 a fost respinsă plângerea ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond din 23 septembrie 2019, la 28 octombrie 2019, reclamantul a depus un recurs ordinar către Colegiul penal al Curții de Apel Chișinău.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 18 decembrie 2019, s-a casat încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 23 septembrie 2019, cu trimiterea cauzei la rejudecare în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 22 iulie 2020, a fost respinsă plângerea depusă de condamnatul Petru Badicico împotriva deciziei de sancționare disciplinară emisă de directorul Penitenciarului nr. 13 mun. Chișinău, ca neîntemeiată.

Nefiind de acord cu încheierea instanței de fond din 22 iulie 2020, reclamantul a contestat-o în ordine de recurs.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 12 octombrie 2020, a fost admis recursul declarat de condamnatul Badicico Petru, casată încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 27 iulie 2020, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) din Codul de procedură penală, cu trimiterea cauzei la rejudecare către instanța de fond, în alt complet de judecată.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana din 25 februarie 2021 a fost admisă plângerea lui Badicico Petru, fiind anulată ca vădit neîntemeiată decizia Directorului Penitenciarului nr. 13 mun. Chișinău privind aplicarea sancțiunii disciplinare lui Badicico Petru din 18 aprilie 2019 sub formă de suspendare a dreptului la întreprindere de scurtă și lungă durată pe un termen de 3 luni.

La 30 martie 2021, administrația Penitenciarului nr. 17 Rezina în răspunsul său cu nr.8/B-563/21 a comunicat că la moment Penitenciarul nr. 17 Rezina nu dispune de muncă remunerată pentru categoria dată de deținuți (adică deținuți pe viață).

La 12 martie 2021, reclamantul a depus cerere către administrația Izolatorului de Urmărire Penală nr. 17 Rezina, înregistrată cu nr. B-681/21, prin care a solicitat săi fie adus la cunoștință dacă din 18 aprilie 2019 până la 18 iulie 2019, ar fi avut cu cineva întreprinderi, adică cu orice persoană, și din ce motiv nu a avut întreprinderi în timpul menționat.

La 24 martie 2021, administrația Penitenciarului nr. 17 Rezina, în răspunsul său înregistrat cu nr. 7B681/21, a comunicat că la 18 martie 2019, reclamantul a fost sancționat disciplinar cu suspendarea dreptului la întreprinderi de scurtă și lungă durată pe un termen de 3 luni.

La 29 martie 2021, reclamantul a depus o petiție în adresa directorului adjunct al Penitenciarului nr. 17 Rezina, înregistrată cu nr. B-810/21, în care a explicat că, Penitenciarul nr. 17 Rezina în răspunsul său cu nr. 7/B681/21 greșit a indicat că a fost sancționat la 18 martie 2019, când de fapt el a fost sancționat la 18 aprilie 2019.

La 15 aprilie 2021, administrația Penitenciarului nr. 17 Rezina în răspunsul său înregistrat cu nr. B-7/B810/21 a comunicat că, la 18 aprilie 2019, reclamantul a fost sancționat disciplinar cu suspendarea dreptului la întreprinderi de scurtă și lungă durată pe un termen de 3 luni.

Reieșind din cele expuse, în perioada dată, reclamantul nu a putut beneficia de dreptul respectiv.

În perioada detenție în Izolatorul de Urmărire Penală nr. 13 mun. Chișinău din 18 aprilie 2019 până la 18 iulie 2019, acesta a fost lipsit de dreptul la întreprinderi de scurtă și de lungă durată pe un termen de 3 luni de către administrația penitenciară.

La 24 martie 2021, Badicico Petru a depus o cerere către administrația Izolatorului de Urmărire Penală nr. 17 Rezina prin care a solicitat să fie audiat de

către Psihologul Izolatorului de Urmărire Penală nr. 17 Rezina, cu privire la situația care a avut loc în anul 2019 și la situația care este la ziua de azi.

La 30 martie 2021, a depus o cerere către administrația Penitenciarului nr. 17 Rezina, înregistrată cu nr. B-844/21, solicitând să-i fie eliberată copia fișei de audiență cu nr. B790/21 din 24 martie 2021.

Administrația Penitenciarului nr. 17 Rezina i-a înmănat reclamantului fișa de audiență cu nr. 98 din 29 martie 2021, în care este indicat: “S-a petrecut o consiliere psihologică, având ca scop acordarea asistenței psihologice.

În cadrul discuției condamnatul a declarat motivul neliniștii interioare și a situațiilor stresante și a problemelor de sănătate (insomnie) ce l-au dus la stare... În 2019 i s-a aplicat o sancțiune în P-13 Chișinău, cu care condamnatul nu a fost de acord, la care din 2019 până la 2021, a demonstrat prin instanțe ilegalitatea acesteia.

Badicico Petru a susținut că, pe parcursul acestor ani se afla într-o stare de neliniști, frustrare, și probleme psihoemoționale.

La moment starea psiho-emoțională stabilă, comportament adecvat se supune cerințelor mediului penitenciar.

Este satisfăcut de decizia Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, cu ilegalitatea sancțiunii primare”.

Reclamantul consideră că decizia din 18 aprilie 2019 a administrației Izolatorului de Urmărire Penală nr. 13 mun. Chișinău prin care a fost aplicată sancțiunea disciplinară sub formă de “Suspendarea dreptului de întrevederi de scurtă și lungă durată pe un termen de 3 luni” și care a fost anulată printr-o hotărâre judecătorească, constituie un act de violare al art. 8 CEDO, fiindu-i încălcat dreptul la întrevedere cu rudele și cu persoane apropiate.

Mai mult ca atât, fiind privat de dreptul său la întrevederi pe un termen de 3 luni, și executând pedeapsa maximă, prin acțiunile ilegale ale administrației Izolatorului de Urmărire Penală nr. 13 mun. Chișinău i-au fost cauzate prejudicii morale ireparabile, deoarece nu se face posibil a întoarce timpul înapoi pentru remedierea și survenirea circumstanțelor deja trecute, retrăirile impuse și ilegale ale Izolatorului de Urmărire Penală nr.13 mun. Chișinău, precum și pierderea încrederii în legalitatea acțiunilor reprezentanților autorităților statului, care în consecință au dus la pierderea încrederii în legalitatea executării deținerii în instituțiile penitenciare ale Republica Moldova.

Reclamantul consideră că, acțiunile angajaților administrației Izolatorului de Urmărire Penală nr. 13 mun. Chișinău din 18 aprilie 2019, care abia la 25 februarie 2021 a fost demonstrat că au fost ilegale, au dus la faptul că reclamantul fost deținut într-o îngrijorare de frică permanentă și care a dat nașterii sentimentului de îngrijorare, inferioritate și frică, a fost umilit și înjosit ca persoană umană.

Astfel, în lumina normelor legale și principiilor jurisprudențiale enunțate, cu referire la circumstanțele de fapt constatate în pricina, potrivit reclamantului, a existat o ingerință în drepturile sale de a avea întrevederi de scurtă și lungă durată cu membrii familiei și cu alte persoane apropiate, ceea ce constituie o violare a dreptului subiectiv al acestuia, garantat de art. 8 CEDO.

Badicico Petru a solicitat constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 8 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și a Libertăților Fundamentale, în urma limitării de către Izolatorul de Urmărire Penală nr. 13 mun. Chișinău a drepturilor personale ale lui Badicico Petru de a avea întrevederi cu persoanele

apropiate; încasarea din contul statului Republicii Moldova în beneficiul reclamantului a despăgubirii în mărime de 60000 (șaizeci mii) lei cu titlu de compensație pentru prejudiciul moral cauzat prin violarea art. 8 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și a Libertăților Fundamentale în urma limitării de către administrația Izolatorului de Urmărire Penală nr. 13 mun. Chișinău a dreptului de a avea întrevederi cu persoanele apropiate, precum și pentru sancțiunea ilegală aplicată la 18 aprilie 2019, mai mult, această sancțiune ilegală aplicată avea să influențeze negativ pentru a putea beneficia pe viitor la eliberarea condiționată înainte de termen.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 23 iunie 2022 acțiunea lui Badicico Petru către Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Administrația Națională a Penitenciarelor, intervenient accesoriu Penitenciarul nr. 13 mun. Chișinău privind constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 8 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și repararea prejudiciului moral, a fost respinsă ca neîntemeiată

Nefiind de acord cu soluția instanței de fond, la 28 iunie 2022, Badicico Petru a depus apel împotriva hotărârii Judecătoriei Chișinău, sediul Centru din 23 iunie 2022, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond și emiterea unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2022, a fost admis apelul declarat de Badicico Petru, casată hotărârea din 23 iunie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, fiind pronunțată o nouă hotărâre de admitere parțială a acțiunii, prin care:

A fost constatată încălcarea dreptului lui Badicico Petru, garantat de art. 8 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și a Libertăților Fundamentale prin limitarea dreptului de a avea întrevederi;

S-a încasat de la bugetul de stat prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova în beneficiul lui Badicico Petru prejudiciul moral în mărime de 20 000 (douăzeci mii) lei. În rest, acțiunea a fost respinsă ca neîntemeiată.

La 01 decembrie 2022, Badicico Petru a declarat recurs solicitând casarea parțială a deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2022, în partea prin care i-au fost respinse pretențiile, cu pronunțarea în această parte a unei noi hotărâri de admitere integrală a acțiunii.

La 03 ianuarie 2023, Penitenciarul nr. 13 – Chișinău a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2022, solicitând casarea acesteia și menținerea hotărârii primei instanțe.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiției din 25 ianuarie 2023, s-au considerat inadmisibile recursurile declarate de Badicico Petru și Penitenciarul nr. 13 – Chișinău.

La 27 ianuarie 2023, Ministerul Justiției, a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2022 solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel, și emiterea unei noi hotărâri prin care cererea de chemare în judecată depusă de Badicico Petru să fie respinsă integral.

În motivare a susținut că, decizia instanței de apel, este neîntemeiată.

La pronunțarea soluției, instanța s-a bazat doar pe alegațiile declarative a lui Badicico Petru, fără a lua în considerare și a stabili dacă acesta a fost privat de

drepturile sale, ce țin de acordarea întrevederii de scurtă durată întemeiat sau neîntemeiat, timp de trei luni, ca urmare a sancționării sale disciplinare.

Încasarea sumei de 20 000 de lei cu titlu de prejudiciu moral, este una exagerată, în raport cu pretinsul drept vătămat și fără a se ține cont de prevederile art. 213 alin.(4) din Codul de executare.

Decizia instanței de apel nu conține nici o argumentare temeinică cu privire la decizia de a încasa o astfel de sumă, pentru dreptul pretins vătămat.

Recurentul consideră că, concluzia instanței de apel cu privire la constatarea încălcării dreptului prevăzut de art.8 din Convenție în privința lui Badicico Petru și pe cale de consecință, îndreptățirea acestuia la compensarea prejudiciului moral, este eronată.

Badicico Petru, în continuarea avea posibilitatea menținerii legăturii cu membrii familiei sale, prin corespondență și convorbirile telefonice acordate în corespundere cu art. 210 din Codul de executare.

Recurentul a indicat că, Badicico Petru nu a demonstrat suferințele morale și fizice, prin ce s-a manifestat acestea în raport cu neacordarea întrevederilor de scurtă durată, pe un termen de 3 luni.

În opinia recurentului, instanța de apel nu a constata și elucidat pe deplin circumstanțele importante pentru soluționarea cauzei, iar circumstanțele pe care le-a considerat constatate nu au fost dovedite prin probe veridice și suficiente.

La 30 ianuarie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa intimaților pentru notificare, copia recursului, explicându-le dreptul de a depune referință (f.d.83 Vol. II).

Prin referința depusă la 27 martie 2023, Badicico Petru a pledat pentru inadmisibilitatea recursului, invocând netemeinicia recursului declarat de Ministerul Justiției.

Cu referire la termenul de depunere a recursului.

În conformitate cu prevederile art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Dispozitivul deciziei Curții de Apel Chișinău a fost pronunțat public la 17 noiembrie 2022.

Conform scrisorii de expediere a actului judecătoresc, anexat la fila dosarului 25 Vol. II, decizia motivată a Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2022 a fost notificată părților la 25 noiembrie 2022, prin intermediul poștei electronice și a oficiului poștal.

Recurentul a invocat că decizia motivată a recepționat-o la data de 30 noiembrie 2022.

Respectiv, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, în speță, calea de atac în ordine de recurs a fost demarată în interiorul termenului legal.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 22 martie 2023 recursul declarat de Ministerul Justiției, a fost considerat admisibil.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-

321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

Conform art. XI alin. (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursurilor.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi.

Respectiv, recursul declarat de Ministerul Justiției, a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Totodată, având în vedere că legea procedurală civilă, care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare, nu are putere retroactivă recursul se va examina conform procedurii de judecare a recursului în vigoare la data depunerii acestuia, deoarece după sensul său norma referitoare la temeiuri cuprinde și procedura, or, temeiurile nu pot fi separate de procedura de examinare și soluționare, ele fiind un tot întreg organic.

Studiind materialele dosarului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a înceta procedura de recurs din considerentele ce urmează.

În temeiul art. 445¹ din Codul de procedură civilă, instanța de recurs dispune, printr-o încheiere care nu se supune niciunei căi de atac, încetarea procedurii de recurs, din oficiu sau la cerere, dacă după declararea admisibilității recursului se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433.

În condițiile art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(2), (3) și (4).

În conformitate cu prevederilor art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către Ministerul Justiție, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se

încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau procedural, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, verificând din oficiu, existența circumstanțelor expuse în art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, și anume dacă au fost săvârșite alte încălcări decât cele indicate ce ar constitui temei de declarare a recursului în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau dacă instanța de apel a apreciat probele arbitrar, sau dacă ar exista erori comise ce ar duce la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, nu a depistat.

Totodată, potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de către Ministerul Justiție, conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurent nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

De asemenea, Completul de judecată reține că, la 01 decembrie 2022, Badicico Petru a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2022, în partea prin care i-au fost respinse pretențiile.

La 03 ianuarie 2023, Penitenciarul nr. 13 – Chișinău a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 noiembrie 2022.

Prin încheierea Curții Supreme de Justiției din 25 ianuarie 2023, s-au considerat inadmisibile recursurile declarate de Badicico Petru și Penitenciarul nr. 13 – Chișinău.

Respectiv, deciziei Curții de Apel Chișinău 17 noiembrie 2022 a fost supusă controlului legalității, prin încheierea Curții Supreme de Justiției din 25 ianuarie 2023.

În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează că, procedura de recurs intentată la cererea Ministerului Justiției trebuie încetată în condițiile art. 445¹ din Codul de procedură civilă, din cauza existenței temeiului prevăzut la articolul 433 lit. a) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu art. 445¹ din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție,

d i s p u n e:

Se încetează procedura în ordine de recurs, intentată în baza recursului declarat de Ministerul Justiție împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău 17

noiembrie 2022, în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Badicico Petru împotriva Ministerului Justiției, Administrația Națională a Penitenciarelor, intervenient accesoriu Penitenciarul nr. 13 – Chișinău, cu privire la constatarea violării drepturilor prevăzute de art. 8 din Convenția Europeană pentru Drepturile Omului și repararea prejudiciului moral.

Încheierea nu se supune niciunei căi de atac.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Diana Stănilă

Oxana Parfeni

Aliona Donos

Ion Malanciuc